

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Брюксел, 12.9.2012 г.
COM(2012) 492 final

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

**Корените на демокрацията и устойчивото развитие: ангажираността на Европа с
гражданското общество в областта на външните отношения**

СЪДЪРЖАНИЕ

1.	КОНТЕКСТ.....	3
1.1.	Важността на гражданското общество	3
1.2.	Какво са ОГО според ЕС	3
1.3.	Променяща се среда.....	4
2.	НОВ отговор от страна на ЕС	4
3.	Създаване на благоприятна среда.....	6
4.	Силен акцент на национално равнище	7
4.1.	Приобщаващ процес на изготвяне на политиките с цел по-добро управление ...	8
4.2.	Прозрачност и отчетност на национално равнище.....	9
4.3.	Социални услуги: партньорства за подобряване на качеството.....	10
4.4.	Дейността на ОГО за приобщаващ и устойчив растеж	11
4.5.	Пътна карта на ЕС за ангажираност с ОГО	11
5.	ОГО в регионален и глобален контекст	12
6.	ОФОРМЯНЕ НА ПОМОЩТА ОТ ЕС	13
6.1.	Укрепването на капацитета е в центъра на вниманието	13
6.2.	Финансиране, съобразено с местните нужди	13
7.	ЗАКЛЮЧЕНИЯ.....	14

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ

Корените на демокрацията и устойчивото развитие: ангажираността на Европа с гражданското общество в областта на външните отношения

1. КОНТЕКСТ

1.1. Важността на гражданското общество

Влиятелното гражданско общество е особено важно за всяка демокрация и представлява предимство само по себе си. То въплъщава и насърчава плурализма и може да допринесе за по-ефективни политики, за солидарно и устойчиво развитие и приобщаващ растеж. То е важен фактор за укрепването на мира и разрешаването на конфликти. Като изразяват загрижеността на гражданите, организациите на гражданското общество (ОГО) развиват дейност в публичната сфера, в която предприемат инициативи за укрепване на демокрацията на участието. Те изразяват нарастващата необходимост от прозрачно и отговорно управление.

Макар държавите да отговарят в най-голяма степен за развитието и демократичното управление, полезните взаимодействия между тях и организациите на гражданското общество (ОГО) могат да спомогнат за преодоляването на предизвикателствата, свързани с бедността, задълбочаващите се неравенства, социалното изключване и неустойчивото развитие. Участието на ОГО в политическите процеси е от ключово значение за изготвянето на приобщаващи и ефективни политики. Организациите на гражданското общество следователно допринасят за изграждането на по-отговорни и правови държави, което води до укрепване на социалното сближаване и до по-отворени и силни демокрации.

1.2. Какво са ОГО според ЕС

Понятието „ОГО“ обхваща широк кръг от действащи лица с различни роли и правомощия. Определенията се променят с течение на времето и в зависимост от институциите и държавите. ЕС смята, че ОГО са всички недържавни структури с нестопанска цел¹, които са надпартийни и отхвърлят насилието, в чиито рамки хората се организират за постигането на общи цели и идеали, независимо дали са политически, културни, социални или икономически. Те действат на местно, национално, регионално и международно равнище и включват градски и селски, формални и неформални организации. ЕС цени многообразието и особеностите на ОГО. Той си сътрудничи с отговорни и прозрачни ОГО, които споделят неговия ангажимент за социален прогрес и основните ценности като мир, свобода, равноправие и човешко достойнство.

¹ Такива са ОГО, основани на членска маса, защитаващи обща кауза и предлагащи услуги. Сред тях са местни, неправителствени и религиозни организации, фондации, изследователски институти, организации за равнопоставеност между половете и за защита на правата на ЛГБТ лицата, кооперативи, професионални и стопански сдружения, както и медиите с нестопанска цел. Профсъюзите и работодателските организации, така наречените социални партньори, представляват особена категория на ОГО.

1.3. Променяща се среда

През последното десетилетие станахме свидетели на противоположни процеси. ОГО са вече широко признати като пълноценен фактор за развитието. Те са по-многобройни, отговарят на нови социални основи и изграждат коалиции на всички равнища. ОГО се отличават със своята способност да достигат до уязвими и социално изключени групи, на които предоставят възможност за изява, представителност и защита, както и с въвеждането на социални иновации. В този контекст правителствата в няколко държави засилиха своята ангажираност за сътрудничество с ОГО.

Взаимоотношенията между държавите и ОГО често обаче са деликатни. В много държави все още преобладава слаба традиция на диалог и твърде често пространството на гражданското общество е малко или намалява, поради прилагането на строги ограничения. При многобройни обстоятелства ОГО, специализирани в правата на човека и защитата на определена кауза, сред които организации на жените, се сблъскват с ограничения за развиване на дейност и на възможностите за осигуряване на финансиране.

От друга страна възможно е ОГО да са изправени пред предизвикателствата, свързани с представителността, прозрачността, вътрешното управление и капацитета, зависимостта от международни донори, както и по отношение на конкуренцията за ресурси, обострена от икономическата криза. Освен това увеличават се новите и по-гъвкави форми на гражданска и младежка дейност: „арабската пролет“ и движенията „окупирай“ подчертават потенциала на социалните и културните *движения* като проводник на промяната. Пространството и възможностите, откриващи се с интернет и социалните медии, също играят съществена роля за насочването на промяната.

2. НОВ ОТГОВОР ОТ СТРАНА НА ЕС

В този контекст Комисията предлага засилен и по-стратегически подход в своята ангажираност с местните ОГО, които покриват всички региони, включително развиващите се и съседните страни, както и страните в процес на присъединяване. Ще бъде обърнато нужното внимание на националните особености, по-специално в крайно нестабилните политически обстановки.

ЕС цени динамичното, плуралистичното и компетентното гражданско общество и признава важноста на конструктивните отношения между държавите и ОГО. Следователно неговата политика ще се съсредоточи върху ангажираността на ОГО към укрепването на демократичните процеси и системите за отчетност на предприетите действия, както и към постигането на по-добри резултати в областта на развитието².

В настоящото съобщение са представени три приоритета за подкрепата от страна на ЕС:

- **повече усилията за създаването на благоприятна среда за ОГО в държавите партньори;**

²

От 70-те години на миналия век ЕС все повече се ангажира с ОГО посредством рамки за активна политика и схеми за подпомагане, предназначени за тяхното участие в програмирането на ЕС. Този подход беше отразен в последното съобщение (COM (2002) 598 окончателен) относно участието на недържавните организации в политиката за развитие на ЕС.

- **насърчаване на пълноценното и структурираното участие на ОГО във вътрешните политики на държавите партньори, в програмния цикъл на ЕС и в международните процеси.**
- **увеличаване на способността на ОГО да изпълняват по-ефективно своята роля на независими участници в процеса на развитие.**

Принципите на концентрация и диференциация³ ще бъдат взети под внимание на оперативно равнище, а във всички инструменти и програми и във всички сектори на сътрудничество ще бъде интегрирана по-стратегическа ангажираност с ОГО.

ЕС ще подкрепя изпълнението на разпоредбите от настоящото съобщение и чрез политическите и стратегическите диалози с държавите партньори.

Изготвянето на *пътни карти на ЕС за ангажираност с ОГО*⁴ на национално равнище следва да доведе до структуриран диалог и стратегическо сътрудничество, с което ще се увеличи съгласуваността и въздействието от действията на ЕС.

Новата политика се основава на резултатите от световната инициатива „*Структуриран диалог относно участието на ОГО и на местните власти в сътрудничеството за развитие на ЕС*“⁵ (2010—2011 г.). Инициативата даде възможност за задълбочено преразглеждане на многообразните форми на партньорство с ОГО, от политическите и стратегическите аспекти до оперативни въпроси и въпросите, свързани с финансирането. Резултатът от нея бе общо виждане за по-амбициозна и последователна ангажираност на ЕС с ОГО.

Освен това в настоящото съобщение се доразвиват разпоредбите за ОГО, които се съдържат в новата *програма за промяна*⁶ и се взема под внимание новата *европейска политика за съседство*⁷, последните *стратегии за разширяване*⁸ и изявленията относно *бюджетната подкрепа от ЕС за трети държави*⁹, както и международните ангажименти, произтичащи от *партньорството от Бусан от 2011 г. за ефективно сътрудничество за развитие*¹⁰. В него са взети предвид и резултатите от проведеното онлайн допитване на тема „*Организациите на гражданското общество в сътрудничеството за развитие*“¹¹.

³ Както се предлага в новата политика на ЕС за развитие („програмата за промяна“), двустранното сътрудничество на ЕС за развитие ще бъде съсредоточено в максимум три сектора във всяка държава партньор, а ресурсите ще бъдат насочени към най-нуждаещите се държави, по-специално намиращите се в ситуации на нестабилност, и в които те могат да постигнат най-силно въздействие върху развитието, изразяващо се в намаляване на бедността.

⁴ Вж. раздел 4.5.

⁵ Структуриран диалог: http://ec.europa.eu/europeaid/who/partners/civil-society/structured-dialogue_en.htm

⁶ COM (2011) 637, Заклучения на Съвета 9316/12.

⁷ COM (2011) 303

⁸ COM (2010) 660

⁹ COM (2011) 638, Заклучения на Съвета 9323/12.

¹⁰ http://www.aideffectiveness.org/busanhlf4/images/stories/hlf4/OUTCOME_DOCUMENT_-_FINAL_EN.pdf

¹¹ DEVCO „Споделете мнението си“ (2012): http://ec.europa.eu/europeaid/how/public-consultations/6405_en.htm

3. СЪЗДАВАНЕ НА БЛАГОПРИЯТНА СРЕДА

Способността на ОГО да участват в различни сфери на обществения живот зависи от множество предпоставки, наричани обикновено „благоприятна за ОГО среда“, за която отговарят различни действащи лица.

За да развият своята дейност, ОГО се нуждаят от функционираща правна и съдебна система, гарантираща им *de jure* и *de facto* правото на сдружение и на получаването на финансиране, както и свобода на словото, право на достъп до информация и участие в обществения живот. Държавата носи главната отговорност за осигуряването на тези условия.

В много страни обаче няма благоприятни правни и регулаторни рамки, които да гарантират правото на ОГО да работят независимо и без неоправдано вмешателство. В някои страни правителствата да не признават ролята на ОГО. В резултат на това ОГО често са предмет на ограничения по отношение на правните и политическите рамки, в които работят, на опити за дискредитиране или криминализиране, на ограничения за достъп до финансиране, заплахи и дори физически тормоз, задържане и агресия, съпроводена с насилие.

В този контекст международната общност, включително ЕС, е длъжна да се застъпи за това ОГО и отделни граждани да разполагат със средата, необходима за тяхната дейност. ЕС следва да даде пример, като упражни натиск върху партньорите посредством дипломатически и политически диалог с правителствата и посредством повишаване на осведомеността на обществеността относно правата на човека.

ЕС има водеща роля в изграждането в рамките на ООН, Съвета на Европа и ОССЕ на силни стандарти и механизми за утвърждаване и защита на правата на човека. ЕС ще положи повече усилия за наблюдение на законодателството, регулирането и оперативните въпроси, които могат да засегнат ОГО, в съответствие със своите международни ангажименти. Заедно с това ЕС ще популяризира инициативите, подети от ОГО, и ще подкрепи международни механизми за насърчаване на благоприятната среда за ОГО и нейното наблюдение¹².

ЕС ще продължи да предприема действия и мерки в държави, в които правителството не признава гражданското общество, от което произтича нарушаване на човешките права. Когато държавите отслабват своя ангажимент за зачитане на правата на човека и основните ценности, ЕС може да спре сътрудничеството с националните органи и да засили своята подкрепа за местното население чрез ОГО.

След жасминовата революция в **Тунис** на правителството бе предложена програма за подкрепа на икономическото възстановяване, при условие че приеме нов закон относно свободата на сдружаване. С този закон бяха изменени условията, използвани от предишния режим за контролиране на тази свобода.

В сътрудничеството си с правителствата партньори ЕС ще се стреми да увеличи капацитета властите да работят конструктивно с гражданското общество, като подобряват доверието и компетентността за развитието на диалог и възможности за партньорства. ЕС ще продължи да предлага съвети и подкрепа за укрепването на

¹² Вж. също документа за партньорството от Бусан, посочен в бележка под линия № 10.

демократичните институции и реформите, като подобрява капацитета на политиците и на държавните служители да работят с ОГО.

ЕС смята, че ролята на независимите медии е от съществено значение, по-специално ролята на социалните медии. Те допринасят за едно отворено общество, основаващо се на диалога, културното многообразие и критичния анализ, и повишават отчетността както на правителствата, така и на ОГО.

По косвен начин ролята на ОГО е също от значение особено за гарантирането на тяхната независимост от държавата, тяхната представителност и вътрешно управление, прозрачност и отчетност. В качеството си на участници в процеса на развитие ОГО споделят отговорността да докажат резултатите от своята дейност, по-специално пред общностите, които представляват. Различни инициативи за саморегулиране получават международно признание като например *принципите от Истамбул на ОГО за ефективност на развитието* и други, характерни за някои участници харти за отчетност или национални кодекси за поведение. ЕС насърчава по-нататъшните усилия в тази област.

4. СИЛЕН АКЦЕНТ НА НАЦИОНАЛНО РАВНИЩЕ

Приносът на местните ОГО като партньори в диалога и при надзора ще бъде в основата на бъдещата ангажираност на ЕС. ЕС вярва в стойността на участието на ОГО в националните политики и е решен да го насърчава.

Подкрепата за ОГО в качеството им на доставчици на услуги, която в миналото бе осигурявана в голяма степен от ЕС, ще бъде усъвършенствана. Когато е възможно, тя трябва да се вписва в партньорства за сътрудничество, включващи различни участници, които да са координирани с националните органи, а дългосрочната ѝ цел трябва да е изграждането на отговорни, ефективни и устойчиви системи в услуга на населението. Освен това инициативите на ОГО могат да бъдат подкрепяни при разрешаване на въпроси, които не получават достатъчно внимание от националните политики, но са от ключово значение за социалния прогрес и отразяват загриженост за правата на човека, както и проблемите на устойчивото развитие.

Ще бъдат подкрепяни също представените от ОГО инициативи и иновации за постигането на справедлив и устойчив растеж.

Държави, намиращи се в ситуация на несигурност, криза или приключил конфликт, заслужават специален подход. ЕС признава съществената роля на ОГО в усилията за постигане на мир и сигурност, особено в предотвратяването на конфликти, укрепването на мира и изграждането на държавни институции.

ЕС има водеща роля в насърчането на ОГО да участват в програмните фази на ЕС. Този подход постепенно бе прилаган, особено в страните от Африка, Карибите и Тихоокеанския басейн, в съответствие с разпоредбите на Споразумението от Котону в тази област. Следва да бъдат положени допълнителни усилия за консолидирането на тази практика във всички региони.

4.1. Приобщаващ процес на изготвяне на политиките с цел по-добро управление

Ако е съчетано с подходящо разпределение на ресурсите и с добро управление, участието на гражданското общество в процесите на изготвяне на публичните политики и в политическите диалози, води до приобщаващи и ефективни политики. Участието на ОГО е ключов фактор за изготвянето на политики, които отговарят на нуждите на населението. Правителствата могат да се възползват на всички равнища от конструктивното участие на ОГО в разработването, прилагането и наблюдението на националните стратегии. Политическата воля на властите за ангажираност е от решаващо значение и ЕС ще насърчава действията за постигане на напредък в тази насока.

ЕС ще отпусне повече средства за насърчаването, подпомагането и наблюдението на ефективни механизми за диалог, ориентирани към постигането на резултати, като акцентът се поставя върху многообразието на участниците. В националните или секторните диалози по въпросите на политиката трябва да се включат всички заинтересовани участници, например ОГО и частният сектор, а когато е целесъобразно, и правителствата партньори, местните власти, парламентите и други национални институции.

За да е конструктивен, диалогът трябва да бъде навременен, предвидим и прозрачен. А за да се гарантира надеждността на политическия процес, ОГО трябва да бъдат независими, представителни и компетентни.

С подкрепата на съвместен механизъм за финансиране, захранван от множество дарители и съфинансиран от ЕС, ОГО в Гана активно допринасят за работата на комитета за обществен интерес и отчетността, който наблюдава и докладва за приходите от петрол и газ, чиято важност все повече се увеличава. Чрез консултации, предложения и презентации пред съответната парламентарна комисия ОГО успяха да повлияят върху изготвянето на важно законодателство в областта на енергетиката. Понастоящем те наблюдават неговото изпълнение, като повишават осведомеността и призовават правителството да вземе предвид възможни нарушения.

Схемите, по които се провеждат диалозите, са специфични за всяка държава, сектор и участници. Например дейността на профсъюзите и работодателските организации са неразривно свързани с независим социален диалог, в това число с националните органи относно политиките, отразяващи се на пазара на труда.

На местно равнище следва да бъдат насърчавани механизмите за диалог между ОГО и местните власти, тъй като тези механизми гарантират възможности за принос в изготвянето на политиките в децентрализиран контекст. По този начин се укрепва способността на националните политики да отговорят на местната действителност. ОГО могат също да са полезни за мобилизирането на местни ресурси и на социален капитал, за обмена на информация и активизирането на маргинализираните групи, като по този начин спомагат за подобряването на местното управление и териториалното сближаване.

FLEGT (прилагане на законодателството в областта на горите, управлението и търговията с изделия от дървен материал) са двустранни търговски споразумения за доброволно партньорство, чиято цел е да се гарантира законността на изнасяния към ЕС дървен материал и да се помогне на развиващите се страни да подобрят управлението на горите. Тези споразумения благоприятстват диалога между заинтересованите страни в държавите партньори, което позволява на ОГО да допринасят активно за установяването на предизвикателства пред управлението, да разработят необходимите регулаторни и технически мерки, както и да наблюдават прилагането на споразумението за доброволно партньорство. В Индонезия ОГО установиха, че FLEGT им позволяват „да бъдат действен участник в процесите, а не да се чувстват притискани от правителството и големите предприятия“.

4.2. Прозрачност и отчетност на национално равнище

Лошото управление възпрепятства развитието. Способността на обществото да изиска от управляващите да се отчетат за своите действия е от решаващо значение за доброто управление. В демократичните системи тази задача се изпълнява главно от парламентите. ОГО също може да играе роля в стимулирането на отчетността на местно и национално равнище посредством свободен, ясен и достъпен информационен поток. Те могат да допринесат за укрепването на върховенството на закона, като наблюдават действителното прилагане на законите и политиките и могат да подемат или да подкрепят инициативи за борба с корупцията.

Като анализират бюджетните предложения и допринасят за тях, като следят и контролират публичните приходи и разходи, като подкрепят бюджетната грамотност на гражданите, ОГО играят важна роля в бюджетните процедури, с което се гарантира, че обществените средства се използват ефективно и ефикасно. С обвързването на бюджета с приоритетите на населението, с нуждите и правата на човека е възможно да бъде увеличено въздействието на ресурсите върху намаляване на бедността и приобщаващ растеж.

ЕС следва да увеличи подкрепата си за усилията, полагани от държавите за укрепването на системите за вътрешна отчетност, да защитава надзорната функция, която ОГО изпълнява заедно с парламентите, върховните институции за одит, агенциите за наблюдение на възлагането на обществени поръчки и медиите. ЕС ще подкрепя капацитета на ОГО да допринасят ефективно за тези системи с дългосрочна перспектива, включително на местно равнище, където възникват разнообразни и новаторски подходи в областта на „социалната отговорност“, включително и чрез използването на нови технологии.

В съответствие с неотдашното съобщение, озаглавено „*Бъдещият подход към бюджетната подкрепа на ЕС за трети държави*“ (2011), когато прибегва до бюджетна подкрепа, ЕС следва да обърне особено внимание на систематичното улесняване надзорната роля на ОГО. Новият критерий за допустимост относно „прозрачността и надзора на бюджета“ ще се съсредоточи върху своевременното предоставяне на цялостна и точна бюджетна информация, с която ОГО могат да накарат отговорните за вземането на решения да се отчетат.

В **Мароко** ЕС предостави подкрепа за две ОГО, фондация и изследователски център, с цел да бъде подобро участието на депутати от различните политически групи в бюджетния процес и в реформите. Посредством изследвания и обучения ОГО успешно помогнаха на парламентаристите да разбират по-добре бюджетните въпроси и да повишат участието си в реформата на Закона за бюджета.

4.3. Социални услуги: партньорства за подобряване на качеството

Правителствата отговарят за осигуряването на ефективно предоставяне на социални услуги, сред които здравеопазване, образование и социална закрила, независимо дали на централно или местно равнище в зависимост от институционалната рамка на страната. Освен предоставянето на услуги, държавите отговарят за тяхното наблюдение, регулиране и качество. Те разполагат с богат избор по отношение на организационната структура — от схемите за сътрудничество до публично-частните партньорства.

ОГО играят важна роля в предоставянето на услуги, като допълват действията на местните и централните власти и управляват новаторски проекти. Особено важна е способността им да определят нуждите, да се захванат с пренебрегвани въпроси и с проблеми, свързани с правата на човека, да предоставят услуги на слоеве от населението, които са социално изолирани или недостъпни.

Основната цел на ЕС в областта на социалните услуги е да се подкрепи капацитета на властите да изградят устойчиви и качествени системи, които да са от полза за населението. ЕС държи на участието на ОГО в партньорства с няколко участници, по-специално в секторите, ползващи се от двустранното сътрудничество с ЕС, като начин за насърчаване на координиран подход в планирането и предоставянето на услуги. Това е от значение по отношение на увеличаващата се роля на частния сектор в тази област. В дългосрочен план ЕС насърчава механизми за финансиране в помощ на местни ОГО, предоставящи услуги, които трябва постепенно да бъдат интегрирани в националните системи, подпомагани от солидни и прозрачни регулаторни рамки, гарантиращи равнопоставеност на достъпа. Следва да се положат усилия за координиране на всички равнища с цел да се ограничи фрагментацията и дублирането.

Прякото подпомагане на ОГО при предоставянето на услуги може да бъде отпуснато с цел лишените от правата си групи да имат достъп до основни услуги или с цел да се допълнят действията на нефункциониращи или липсващи публични органи, по-специално в най-слабо развитите страни. Това е особено необходимо в ситуации на нестабилност, конфликт и криза.

В **Сомалиленд**¹³ ЕС и други донори помогнаха две европейски ОГО да създадат регионален център за ветеринарно обучение. Чрез подход „отдолу нагоре“ и чрез новаторски подход за обучение центърът подготви ново поколение ветеринарни специалисти, които да отговорят на специфичните потребности на животновъдния сектор в Сомалия. Въпреки нестабилния контекст това висше учебно заведение вече се е утвърдило и е създадо връзки с европейски и африкански институции.

4.4. Дейността на ОГО за приобщаващ и устойчив растеж

ОГО все повече се превръщат в активни участници в икономическата сфера и подемат инициативи, които оказват въздействие върху местната икономика, или като наблюдават въздействието на националните и международните икономически политики. ЕС отдавна подкрепя „социалната икономика“¹⁴, която акцентира върху постигането на социално въздействие, а не само върху печалбата. Сдруженията на кооперативи, фондации и неправителствени организации (НПО) са особено активни в

¹³ Това наименование не засяга позициите относно статута.

¹⁴ Вж. Създаване на благоприятен климат за социалните предприятия, които са в основата на социалната икономика и социалните иновации (2012): http://ec.europa.eu/internal_market/social_business/docs/COM2011_682_en.pdf

насърчаването на предприемачеството и на разкриването на работни места чрез мобилизиране на местните общности, предоставяне на услуги и насърчаването на дейности, осигуряващи доходи за бедните и маргинализираните. В същия дух в рамките на Рио+20 ЕС подкрепи позоваванията на ОГО като активни участници в една приобщаваща екологична икономика и подчерта важността на отчитането както на социалните, така и на екологичните фактори за стимулирането на икономическия растеж.

ЕС ще подкрепя инициативи на ОГО, както и партньорства, които съчетават социални и икономически цели, в сектори като развитието на селските райони, безопасността на храните, туризма и културата, енергетиката и околната среда. Следва да се обърне особено внимание на създаването на работни места и на предприемачеството, откликващо на потребностите на местните хора, като така се насърчава местният икономически растеж по приобщаващ и устойчив начин.

В Бразилия ЕС помогна на местно ОГО да насърчава социалното и икономическото приобщаване на лицата, събиращи отпадъци, чрез мрежа, осигуряваща ограмотяване, обучение за придобиване на професионални и управленски умения, екологично образование за рециклирането и техническа помощ (в администрацията, счетоводството, търговската реализация и т.н.) за техните кооперативи. Това увеличава личните доходи, намалява неграмотността и открива достъп до социална закрила. През 2012 г. този проект спечели бразилската национална награда в категорията „цел №1 на хилядолетието за развитие“.

ЕС ще подкрепя също новаторските схеми за разширяване на достъпа до финансови услуги за тези, които са изключени от традиционните банкови системи, особено жените.

Ще бъде обърнато внимание и на дейността на ОГО за насърчаване и наблюдение на социалната отговорност на предприятията, етичните и устойчивите бизнес модели, както и програмата за достоен труд, публично-частните партньорства, справедливата търговия и действията, насочени към равен достъп до природни ресурси и земя.

4.5. Пътна карта на ЕС за ангажираност с ОГО

ЕС и държавите членки следва да разработят *пътни карти за ангажираност с ОГО* по държави за подобряване на въздействието, предвидимостта и прозрачността на действията на ЕС, като се гарантира последователност и съгласуваност в различните сектори, обхванати от външните отношения на ЕС. Предназначението на тези пътни карти е също да бъде дадено началото на координацията и споделянето на най-добри практики с държавите членки и други международни участници, включително с цел опростяване и хармонизиране на изискванията за финансиране.

Пътните карти трябва да се основават на добро познаване на средата и на по-широкия социално-икономически контекст, в които действат ОГО¹⁵. Това е предпоставка за по-стратегическа ангажираност от страна на ЕС на национално равнище, особено ако за създаването или улесняването на схеми за ефективен и конструктивен диалог, е необходимо да бъдат посочени съответните заинтересовани страни .

¹⁵ Препоръчва се редовното картографиране с участието на партньори, обхващащо многообразието на участниците и включващо мрежи и платформи на национално/секторно равнище.

В пътните карти следва да бъдат набелязани дългосрочните цели на ЕС в сътрудничество с ОГО, да включват диалог, както и оперативна подкрепа с определяне на подходящите начини на работа. Тази дейност следва да бъде обвързана с програмирането на външната помощ на ЕС, по-конкретно с двустранното, регионалното и тематичното сътрудничество. Националните стратегии за правата на човека, които се разработват в момента от ЕС, ще бъдат важна база за сравнение.

Пътните карти трябва да бъдат разработени, като се вземат предвид становищата на гражданското общество, да бъдат актуализирани редовно и, при необходимост, да стават обществено достояние и да бъдат съобщавани на властите в съответните държави.

5. ОГО В РЕГИОНАЛЕН И ГЛОБАЛЕН КОНТЕКСТ

Последните десетилетия бяха белязани с появата на международни активистки групи, настояващи за и популяризиращи въвеждането на многостранни норми и стандарти и участващи в глобални мрежи и световни кампании. Предмет на тези мрежи и кампании са въпроси като търговията, световната справедливост, правата на човека, околната среда, изменението на климата, прозрачността, здравеопазването по света и ефективното сътрудничество за развитие. Напредъкът на информационните и комуникационните технологии изигра ключова роля за развитието и променящата се роля на транснационалните мрежи.

Организации, мрежи и сдружения, действащи на регионално и световно равнище, ще бъдат подкрепяни за справянето с транснационалните и световните предизвикателства.

ЕС ще подпомага и ОГО с дейност на европейско и световно равнище, които в сътрудничество и партньорство с местни ОГО контролират съгласуваността на политиките за развитие, изискват от международната общност да се отчита за изпълнението на поетите ангажименти за оказване на помощ и допринасят за насърчаването на осведомеността на гражданите в световен мащаб¹⁶.

На равнище ЕС се отделя особено внимание на диалога между ОГО и европейските институции. Освен съществуващите механизми за консултации относно политиките и програмите Комисията ще създаде консултативна група с участието на множество заинтересовани страни, която ще позволи на ОГО и съответните участници в процеса на развитие да водят диалог с институциите на ЕС в областта на съюзните политики за развитие, както и за мерките, предложени в настоящото съобщение.

6. ОФОРМЯНЕ НА ПОМОЩТА ОТ ЕС

6.1. Укрепването на капацитета е в центъра на вниманието

С цел да увеличат своето въздействие местните ОГО трябва да преодолеят ограниченията, свързани с капацитета, вариращи от недостатъчните умения за техническо управление и лидерство, набирането на средства и управлението на резултатите до въпросите, свързани с вътрешното управление.

¹⁶ В Европа Комисията подкрепя силно тази цел със специална програма за всеки участник, предназначена за образование и за повишаване на осведомеността по проблемите на развитието.

ЕС ще засили своята подкрепа за укрепване на капацитета на ОГО, особено на местните участници, като част от дългосрочен, съобразен с потребностите и гъвкав подход, като ще отдели специално внимание на създаването на групи по интереси и на представителността.

ЕС ще подкрепя също дългосрочните и равноправни партньорства между местни и европейски ОГО за укрепване на капацитета. Тези партньорства следва да се основават на местните потребности, да включват наставничество и индивидуални напътствия, партньорски обучения, създаване на контакти и изграждане на връзки от местно към глобално равнище.

6.2. Финансиране, съобразено с местните нужди

Адаптираното финансиране представлява важен компонент от ангажираността на ЕС с ОГО и следва да осигури по-добър достъп на местните организации. Комисията ще използва подходяща комбинация от форми¹⁷ на финансиране, така че да отговори най-пълно на възможно най-широк кръг участници, нужди и национални контексти по гъвкав, прозрачен, икономически ефективен и целенасочен начин.

В Западните Балкани и Турция ЕС подкрепя регионалните мрежи на ОГО чрез рамкови споразумения за партньорство. Това дава възможност за по-гъвкав, дългосрочен програмен подход, който помага на ОГО да работят в партньорство за изготвянето и прилагането на стратегии за конкретен сектор, като същевременно споделят опита и знанията, придобити от различен национален контекст. Като наблягат на изграждането на капацитет за анализ, мониторинг и застъпничество с цел да влияят върху политическите реформи, партньорските ОГО създават връзки от регионално към национално равнище и имат също възможността да управляват маломасштабни местни проекти чрез преразпределяне на средства към сдружения на обикновени граждани или към други местни организации.

7. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

В условията на променяща се международна среда и с оглед на външните политики на ЕС, предложенията, представени в настоящото съобщение, имат за цел да дадат тласък на отношенията на ЕС с организациите на гражданското общество и да ги адаптират към настоящите и бъдещите предизвикателства. Предложен е нов отговор от страна на ЕС с цел да се предоставят повече средства на предимно местни ОГО в действията им за демократично управление и солидарно развитие. Действайки заедно, ЕС и държавите членки разполагат с уникалната възможност да се ангажират по-стратегически за постигане на повече съгласуваност, последователност и въздействие от действията на ЕС.

¹⁷ ЕС може да обмисли използването на всички форми и подходи за финансиране, предвидени във Финансовия регламент. Сред тях са проекти, финансиране на програми, пряко отпускане на безвъзмездни средства, общо финансиране, последващо отпускане на безвъзмездни средства, финансиране на основни дейности, съфинансиране, обособяване, опростени покани за представяне на предложения и преразпределяне на безвъзмездни средства.